

Шлюбний договір

Сім'я – це головна складова будь-якого суспільства, тому правове регулювання майнових відносин у сім'ї має дуже важливе значення.

Шлюбний договір – це один з правових інструментів вирішення майнових питань між подружжям, не погіршує майновий стан одного з них.

Шлюбний договір укладається:

- особами, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, до реєстрації шлюбу;
- подружжям після реєстрації шлюбу.

На укладення шлюбного договору до реєстрації шлюбу, якщо його стороною є неповнолітня особа, потрібна письмова згода її батьків або піклувальника, засвідчена нотаріусом.

Шлюбним договором можуть регулюватися три основних види майнових відносин:

- 1) правовий режим майна (ст.97 СК України);
- 2) порядок користування житлом (ст.98 СК України);
- 3) право на утримання (ст.99 СК України).

На підставі ч.1 ст.93 Сімейного Кодексу України шлюбний договір регулює тільки майнові відносини подружжя, шлюбним договором визначаються їх майнові права та обов'язки.

Предметом шлюбного договору може бути не наявне, а майно, що буде придбане стороною в майбутньому.

Сімейне законодавство України дозволяє подружжю вирішувати самостійно майнові відносини між собою, але з урахуванням певних обмежень.

Шлюбний договір не може регулювати особисті відносини подружжя, та особисті відносини між ними та дітьми. Тому шлюбний договір стосується майнових відносин між подружжям.

Шлюбний договір не може ставити одного з подружжя у надзвичайне невідгідне матеріальне становище (наприклад, у разі поділу майна вся вартісна нерухомість залишиться у одного з подружжя, а іншому залишається майно незначної вартості).

Шлюбний договір не може зменшувати обсяг прав дитини, які встановлені Сімейним Кодексом України (зменшення аліментів, позбавлення права на отримання майна у власність, позбавлення права на проживання у житловому приміщенні).

Сторони можуть домовитись про можливий порядок поділу їх майна, у тому числі в разі розірвання шлюбу.

Треба пам'ятати, що шлюбний договір не є документом, який встановлює та підтверджує право власності на майно.

Сторони можуть домовитися про надання утримання одному з подружжя незалежно від непрацездатності та потреби у матеріальній допомозі на умовах, визначених шлюбним договором.

Якщо у шлюбному договорі визначені умови, розмір та строки виплати аліментів, то в разі невиконання одним з подружжя свого обов'язку за договором аліменти можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса.

Шлюбним договором може бути встановлена можливість припинення права на утримання одного з подружжя у зв'язку з одержанням ним майнової (грошової) компенсації.

Дія шлюбного договору, укладеного до його реєстрації, починається з моменту реєстрації шлюбу. Якщо шлюбний договір укладено особами в період шлюбу, то він

набирає чинності з моменту його нотаріального посвідчення. Законодавство, а саме Сімейний Кодекс України, не передбачає державної реєстрації шлюбного договору.

Сторони можуть розірвати шлюбний договір за рішенням суду, з підстав, що мають істотне значення, а саме в разі неможливості його виконання. Якщо судом встановлено режим окремого проживання подружжя, права та обов'язки, передбачені шлюбним договором, не припиняються, якщо він не втратив чинності.

На вимогу одного з подружжя або особи права та інтереси якої порушено шлюбним договором, його може бути визнано недійсним з підстав, встановлених Цивільним Кодексом України (загальні правила визнання недійсності правочинів).

Одностороння зміна умов шлюбного договору не допускається. Шлюбний договір може бути змінений подружжям. Угода про зміну шлюбного договору нотаріально посвідчується. На вимогу одного з подружжя шлюбний договір за рішенням суду може бути змінений, якщо цього вимагають його інтереси, інтереси дітей, а також непрацездатних повнолітніх дочки, сина, що мають істотне значення.

Одностороння відмова від шлюбного договору не допускається. Подружжя має право відмовитися від шлюбного договору. У такому разі, за вибором подружжя, права та обов'язки, встановлені шлюбним договором, припиняються з моменту його укладення або в день подання нотаріусу заяви про відмову від нього.

При посвідченні шлюбного договору нотаріус зобов'язаний роз'яснити сторонам зміст та значення шлюбного договору та перевірити чи відповідає зміст посвідчувального договору вимогам закону та дійсним намірам сторін. Нотаріус повинен роз'яснити сторонам про можливість внесення змін до шлюбного договору, про право сторін за згодою обох припинити дію шлюбного договору, а також визнати його частково або в повністю недійсним у суді.